

El concepte *cine-club* és estès arreu del món civilitzat. La nostra Gran Enciclopèdia defineix el cine-club com "l'agrupació de persones afeccionades al cinema com a vehicle cultural, amb la finalitat de promoure activitats d'estudi i de difusió del medi cinematogràfic". Abans, però, que la idea de cine-club es generalitzés i s'anés estructurant amb una certa uniformitat, fins i tot amb federacions nacionals i una federació internacional, n'havien sorgit antecedents aïllats i amb objectius no sempre homogenis.

La naixença dels primers col·lectius captivats pel nou art es va registrar a París, l'any 1920. Va ser

QUÈ VA SER "AMICS DEL CINEMA"

1. Temptatives diverses

Josep Torrella Pineda

justament així que el fenomen cinematogràfic, passat el trasbals de la primera Guerra Europea, començà a adquirir nivells intel·lectuals i artístics, no pas mancats de valoració avantguardista. A Sabadell es va manifestar un d'aquests moviments, bon xic tardanament, amb el nom d'Amics del Cinema. Però si s'ha de considerar aquest grup com a antecede-

nt del Cine-club, ell ja havia tingut els seus antecedents, l'interès dels quals com a referents prehistòrics els fan mereixedors de ser registrats.

Potser, però, més que precedents de quelcom ja degudament estructurat, hem de parlar de prefiguracions o temptatives. La primera va ser a finals de 1929. Es tracta d'una de les sessions que organitzava a Barcelona el prestigiós setmanari *Mirador* amb el nom de *Sessions Studi Mirador*. L'escriptor sabadellenc Francesc Trabal, aleshores director del Diari de Sabadell, tenia molts contactes amb la intel·lectualitat barcelonina i va aconseguir que es portés una d'aquelles sessions a la nostra ciutat, a títol d'assaig. Es va fer al Principal, de capacitat inferior a les altres sales, a banda que aquestes estaven monopolitzades en mans d'una empresa que no va brindar facilitats.

Llorenç Llobet-Gràcia (dreta), promotor, amb a penes vint anys, del cinema amateur local i, ben poc després, de l'entitat "Amics del Cinema". Amb el temps esdevindria la màxima figura sabadellenca dins del cine universal.

El programa contenia un documental, una rància *Dama de les Camèlies*, curtmetratge d'abans de la primera Guerra Europea; el sorprenent assaig surrealista *Entr'acte*, de René Clair, i el llargmetratge *Dessota el frac*, de Cummings. L'assaig no va tenir una acollida mínimament prometedora; crec que, entre altres raons, li va faltar una promoció adequada, atès que es tractava d'un experiment insòlit.

Una altra temptativa la va fer ben poc després la Cinaes. Era una empresa distribuïdora i exhibidora barcelonina que, entre 26 sales escampades per Catalunya, tenia a les seves mans el nostre Imperial i posseïa les exclusives de la Metro, la Fox i la Paramount. Aquesta macroempresa programava algunes sessions especials a Barcelona, sota la rúbrica de *Studio-Cinaes*, i en va dur una a Sabadell amb caràcter de prova. Contenia el film *L'última companyia*, de Kurt Benhard i el documental soviètic *Turksib*. També va ser víctima d'una poc encertada preparació; i, sobretot, de programarla en una nit de diumenge.

On es van fer sessions no comercials de cinema, encara que tampoc amb marcat caràcter d'estudi sinó més aviat de selectivitat i d'especialització, va ser en el *Centre Excursionista del Vallès*, fogar cultural que compartia estatge amb el Centre Català i que actualment és fusionat amb els altres dos centres excursionistes locals, com a UES. El Centre Excursionista aixoplugava l'anomenat "cinema amateur". La seva Secció dedicada a aquest cinema diguem-ne menor, era, a l'any 1931, el segon col·lectiu que oficialment se'n creava en tot el territori espanyol. El caliu cineístic hi era ben abrandat, doncs, en el Centre. A l'abril del mateix any celebrà la primera de les seves sessions de cinema "gran", que, amb preferència, eren dedicades a films de muntanya, bé que de

tanta qualitat com *La muntanya sagrada*, *La conquesta de l'Everest* i *Llum blava*.

També les entitats *Aero-Club* i *Hot-Club* va programar algunes sessions esporàdiques amb films de les seves respectives temàtiques. I per primera vegada es va pensar en el cinema per a infants; va fer-ne la Secció Femenina de la Lliga Regionalista, a l'any 1933.

Però és inqüestionable que del clima cinèfil del Centre Excursionista del Vallès, especialment de les inquietuds del seu promotor i conductor Llorenç Llobet Gràcia, en va sorgir la iniciativa de crear l'entitat *Amics del Cinema*. Potser el nou col·lectiu no es pot considerar pròpiament cine-club. Més que amb finalitat d'estudi i d'atenció a línies minoritàries, la nova entitat era motivada –si més no d'antuvi– pel desig de recuperació

de títols de qualitat, encara que compresos en circuits comercials, que l'empresa monopolitzadora deixava de portar a Sabadell. En la temporada 1933-34 les pel·lícules estrenades a Espanya que no van arribar a Sabadell van ser disset. I en la 1934-35 van passar d'una vintena.

En el proper capítol descriurem la gestació i el part d'Amics del Cinema. Avancem, ja, que va celebrar la seva primera sessió el 31 de gener de 1936, amb el film de King Vidor *El nostre pa de cada dia*. Un any, per cert, el 36, que havia nascut amb molts mals auguris.

"La segla", de Monistrol, Millan i Montaner: un dels primers films amateurs sabadellencs de qualitat (principis dels anys 30)